

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร” เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑. ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมในจังหวัดพิจิตร จำนวน ๕๖,๒๔๘ คน^๑

๓.๒.๒. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๙๘ คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)^๒

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๑ การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร โดยมีขั้นตอน ดังนี้

^๑ “สำนักงานกองทุนและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร, “ทะเบียนองค์กรเกษตรกร ประจำปี ๒๕๕๔” (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔), (อัสสัณหา) หน้า ๔.

^๒ สุวิมล ว่องวานิช, การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่ (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ตำราเอกสารทางวิชาการคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑๒๒.

๑. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือ
๓. สร้างเครื่องมือ จากการรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย
๔. เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ปรึกษาแนะนำ
๕. หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งความตรงของเนื้อหา(Content validity) และความตรงตามโครงสร้าง (Construct validity) โดยการหาค่า IOC (Rovinelle & Hambleton) โดยพิจารณาข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๐๕ ขึ้นไป มาใช้ในแบบสอบถาม
๖. นำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร ซึ่งเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมที่ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสาขาจังหวัดพิจิตร จำนวน ๓๐ คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ของ ความเชื่อมั่น ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงรายข้อและสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๗๑๘
๗. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัย
๘. นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลกับเกษตรกรสมาชิกสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัดพิจิตรจำนวน ๓๔๘ คน

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตรภายใต้กรอบ ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี ๒ เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ และคุณธรรม แบ่งเป็น ๕ ส่วน

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ต่อเดือน โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัดพิจิตร ๕ ด้าน

๑. ด้านความพอประมาณ คือ มีการใช้จ่ายพอประมาณ
๒. ด้านความมีเหตุผล คือ มีเหตุผลในการตัดสินใจ
๓. ด้านความมีภูมิคุ้มกัน คือ สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันได้
๔. ด้านความรู้ คือ สามารถนำความรู้ที่มีไปใช้ประกอบอาชีพได้
๕. ด้านคุณธรรม คือ นำความรู้ไปใช้อย่างไม่เอารัดเอาเปรียบบุคคลอื่น

โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัดพิจิตร

ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Numerical Rating Scale) โดยกำหนดระดับคะแนนเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๕ มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
๔ มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
๓ ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
๒ น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
๑ น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรจังหวัดพิจิตร ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaires)

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑) พระโสภณวราภรณ์, ดร. รักษาการหัวหน้าสาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, อาจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) นายศศิกิจจ์ อ่ำจ้อย, รักษาการหัวหน้าสาขาวิชารัฐศาสตร์

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) นางสาวพุลลาภ จันทร์เฉลิม อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕) นางนุชญา จำเริญสาร รักษาการหัวหน้าสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence Index : IOC)

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) แก่เกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน ในสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๓ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๗๑๘

๔. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงใน การวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์และแนะนำตัวผู้วิจัย จากศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตหัวหน้าสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร เก็บข้อมูลแบบสอบถามจากสมาชิกเกษตรกรสำนักงานกองทุนฟื้นฟูสาขาจังหวัดพิจิตร จำนวน ๓๔๘ คน

๓.๔.๒ ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับเกษตรกรสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจนับและตรวจความสมบูรณ์ เพื่อนำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

๓.๕.๑ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและใช้สถิติพรรณนาสำหรับพรรณนาความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัดพิจิตร สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓.๕.๒ สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร สถิติที่ใช้คือ การทดสอบ (t-test) ในกรณีตัวแปรสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี (Least Significant Difference: LSD.) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

^๓สิน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจุฬนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๓.๕.๓ การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดวิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)

๓.๕.๔ เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย เป็นดังนี้

ค่าเฉลี่ย	๔.๕๐ - ๕.๐๐	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นด้วย มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	๓.๕๐ - ๔.๔๙	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นด้วย มาก
ค่าเฉลี่ย	๒.๕๐ - ๓.๔๙	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นด้วย ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	๑.๕๐ - ๒.๔๙	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นด้วย น้อย
ค่าเฉลี่ย	๑.๐๐ - ๑.๔๙	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นด้วย น้อยที่สุด ^๕

๓.๕.๕ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach^๕

๓.๕.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

- ค่าร้อยละ (Percentage)^๖
- ค่าเฉลี่ยเลขคณิตหรือค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)^๗
- ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)^๘
- สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้การทดสอบเอฟ (F-test) (One way Anova)^๙

Anova)^๙

^๕บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕), หน้า ๙๙.

^๖เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๐.

^๖ธีรยุทธ พึ่งเพียร, สถิติเบื้องต้นและการวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, หน้า ๑๒.

^๗พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, รศ.ดร., การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหาร ฉบับปรับปรุงใหม่, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาธรรม, ๒๕๔๘), หน้า ๒๒-๒๔.

^๘เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๙-๔๑.

^๙ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : เทพเนรมิตการพิมพ์, ๒๕๔๑), หน้า ๒๓๖.